

Ἀθανάσιου Θ. Γκράβαλη

Σπασμένες κολῶνες

«ΠΑΙΡΝΩ ΜΟΝΑΧΑ κάτι ἀλλιώτικους ἀνθρώπους πού ζήσανε κάποτε ἀνάμεσά μας καί πού σήμερα δέν ζοῦνε πλιὰ τέτοιοι, κάτι ἀνθρώπους πού δέν μοιάζουν οὔτε ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον οὔτε μὲ ὄλους τοὺς ἄλλους, πού πότε ἔχουν κάτι παραπάνω ἀπ' τοὺς συνηθισμένους ἀνθρώπους καί πότε κάτι τὸ λειψῶ.

Παίρνω μονάχα κάτι καιροὺς πού πέρασαν, κι αὐτοὺς προσπαθῶ νὰ θυμηθῶ.

[...]

Παίρνω τὶς σπασμένες κολῶνες τῆς ζωῆς καί κάθουμαι καί συλλογίζομαι τὸ κομμάτι πού τὶς λείπει μελετώντας τες στὸν τόπο πού εἶναι σπασμένες».

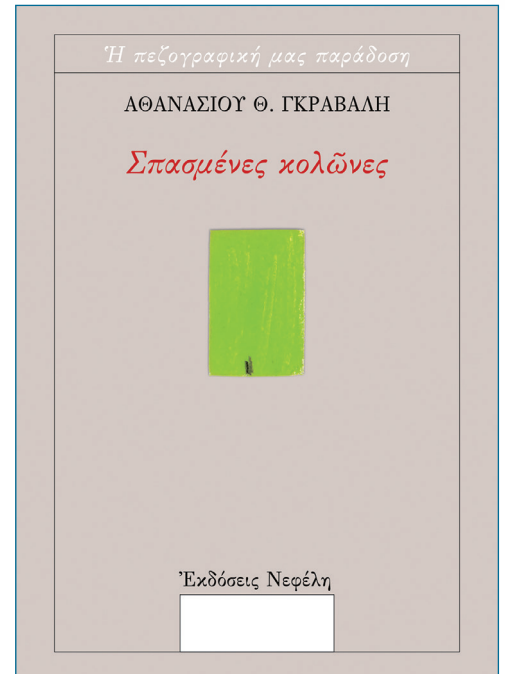
Ἔτσι προλόγισε ὁ Ἀθανάσιος Γκράβαλης τὶς *Σπασμένες κολῶνες*, τὸ βιβλίο μὲ σαράντα δύο ἀφηγήματα πού τύπωσε στὴ Μυτιλήνη τὸ 1930. Συμμαθητῆς τοῦ Στρατῆ Δούκα καί τοῦ Φώτη Κόντογλου στὸ Ἄιβαλί καί δύο φορές πρόσφυγας στὴ Μυτιλήνη, ὁ Ἀθανάσιος Γκράβαλης (1890–1974) ἐργάστηκε ἐπὶ πολλὲς δεκαετίες ὡς δημοσιογράφος σὲ ἐφημερίδες τῆς Λέσβου, συγκρωτιζόμενος μὲ γνωστὰ πρόσωπα τοῦ χώρου, ὅπως ὁ Στράτης Μυριβήλης. Ἄν καὶ λιγότερο γνωστός, συνέβαλε καὶ αὐτὸς στὴν ἀνθιση τῆς λεγόμενης «Λεσβιακῆς ἀνοιξῆς».

Ὁ ἀνὰ χεῖρας τόμος ἀναδημοσιεύει πλήρως τὴν ἔκδοση τοῦ 1930, ἓνα βιβλίο πού ἐκτὸς ἀπὸ μιὰ ἀξιόλογη συμβολὴ στὴν αἰολικὴ πεζογραφία μοιάζει, μὲ ὀρισμένα γνωρίσματά του, νὰ διασταυρῶνεται μὲ τάσεις τῆς σύγχρονης ἑλληνικῆς λογοτεχνίας.

Ὁ Ἀθανάσιος Θ. Γκράβαλης γεννήθηκε στὸ Ἄιβαλί τὸ 1890 καὶ πέθανε στὴ Μυτιλήνη τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1974. Ἐργάστηκε ἀπὸ νωρὶς ὡς ἀνταποκριτῆς λεσβιακῶν ἐφημερίδων στὸ Ἄιβαλί, ὡς ὑπάλληλος σὲ ἑταιρεία διαχείρισης καπνοῦ στὴν Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία καὶ γιὰ ἓνα διάστημα ὡς δάσκαλος στὰ Μοσχονήσια. Τὸ 1915, μὲ τὸν πρῶτο διωγμὸ τῶν Ἑλλήνων τοῦ Ἄιβαλιοῦ, κατέφυγε στὴ Μυτιλήνη, ὅπου συνέχισε τὴ δημοσιογραφικὴ του δραστηριότητα. Τὸ 1918 ἐπέστρεψε στὴ γενέτειρά του καὶ ὑπηρέτησε γιὰ τρία χρόνια ὡς Γραμματέας τῆς Ἑλληνικῆς Διοίκησης τῆς Ἀρμοστέας Κυδωνιῶν δημοσιογραφώντας παράλληλα. Τὸ 1922, μὲ τὴ Μικρασιατικὴ Καταστροφή, ἐγκαταστάθηκε ὀριστικὰ στὴ Μυτιλήνη καὶ ἐργάστηκε ὡς συντάκτης καὶ διευθυντῆς σὲ πολλὲς ἐφημερίδες τοῦ νησιοῦ, ἐνῶ ἐξέδωσε καὶ δικές του. Πολιτικὰ εὐμετάβολος, ξεκίνησε ἀπὸ ὀπαδὸς τῶν Φιλελευθέρων καὶ μεταστράφηκε πρὸς συντηρητικὲς καὶ ἀκροδεξιᾶς θέσεις.

Στὸν λογοτεχνικὸ χώρο πρωτοεμφανίστηκε δημοσιεύοντας ποιήματα στὸ σαμιώτικο *Μικρασιατικὸν Ἡμερολόγιον* (1913 καὶ 1914) καὶ σὲ περιοδικὰ τοῦ ὁμογενειακοῦ μικρασιατικοῦ ἑλληνισμοῦ. Ὡς συνεργάτης καὶ ἐκδότης πολλῶν ἐφημερίδων, δημοσίευσε πολυάριθμα χρονογραφήματα. Τὸ 1931 ἀπέσπασε τὸ Α΄ Βραβεῖο στὸν διαγωνισμὸ χριστουγεννιάτικου διηγήματος τῆς ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδας *Ἡ Ἑλληνικὴ*, μὲ κριτὲς τοὺς Γρηγόριο Ξερόπουλο, Διονύσιο Κόκκινο καὶ Πέτρο Χάρη. Μοναδικὸ ὀλοκληρωμένο λογοτεχνικὸ του ἔργο εἶναι οἱ *Σπασμένες κολῶνες*,

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ISBN: 978-960-504-256-1

Σελ. 256, τιμὴ: € 11,10

Σχήμα: 12,5x17,5εκ.

Σειρά:

«Ἡ πεζογραφικὴ μας παράδοση»

Διεύθυνση σειρᾶς:

Λάμπρος Βαρελάς

Φιλολογικὴ ἐπιμέλεια:

Γιάννης Παλαβός

Σχέδιο εξωφύλλου:

Κώστας Μαρκόπουλος.

πού ἐκδόθηκαν στὴ Μυτιλήνη τὸν Μάρτιο τοῦ 1930, μιὰ συλλογὴ σαράντα δύο σύντομων ἀφηγημάτων, ὅπου κυρίως περιγράφονται παράξενοι καὶ περιθωριακοὶ τύποι τοῦ Ἄιβαλιοῦ, ὅπως τοὺς ἀνασυστῆνει ἡ μνήμη του. Ἡ συλλογὴ πέρασε μᾶλλον ἀπαρατήρητη ἀπὸ τὴν κριτικὴ τῆς ἐποχῆς καὶ γρήγορα λησμονήθηκε. Τὴ θυμήθηκε τὸ 1945 τὸ περιοδικὸ *Τετράδιο*, ἀναδημοσιεύοντας τρία ἀφηγήματα. Στὰ νεότερα χρόνια, τὴν ἀνακάλυψε ὁ Ε. Χ. Γονατάς, ὁ ὁποῖος ἀναδημοσίευσε δώδεκα ἀπὸ αὐτὰ στὸ τομίδιο *Τῆς Ματζουράνας τὸ χάλασμα καὶ ἄλλα ἀφηγήματα* (ἐκδ. Στιγμῆ, 1988).